

**«Дүниежүзі тарихы»
тапсырмалар жинағы**

5-сынып

I тоқсан

Бөлім: Терімшілер-аңшылардан бастап жер иеленушілер мен мал өсірушілерге дейін

Тақырып	Алғашқы адам қалай пайда болды?
Оқу мақсаты	5.1.1.1 Түрлі теориялар негізінде адамның пайда болуын түсіндіру
Бағалау критерийі	<i>Білім алушы</i> Адамның пайда болуы туралы теорияларға түсіндірме береді
Ойлау дағдыларының деңгейі	Білу және түсіну
Тапсырма	

1. Адамның пайда болуы туралы түрлі көзқарастарды атаңыз.

1

2

3

Дескриптор: *Білім алушы*

- адамның пайда болуы туралы 3 көзқарасты атайды.

Тақырып Алғашқы адам қалай пайда болды?

Оқу мақсаты 5.1.1.2 Адамдар тобыры, ру, қауым, тайпа секілді алғашқы бірлестік формаларын және олардың ұқсастықтары мен айырмашылықтарын түсіндіру

Бағалау критерийі *Білім алушы*

- Адамдардың алғашқы бірлестік формаларының ұқсастықтары мен айырмашылықтарына түсіндірме жасайды

Ойлау дағдыларының деңгейі Білу және түсіну

Тапсырма

Төменде берілген адамдардың алғашқы бірлестік формаларының сипаттамасын жазып, олардың ұқсастықтары мен айырмашылықтарын кестеде толтырыңыз.

Алғашқы бірлестік формаларының сипаттамалары			
Адамдар тобыры	Ру	Қауым	Тайпа
Ұқсастықтары қандай?			
Адамдар тобыры мен ру			
Ру мен қауым			
Қауым мен тайпа			
Адамдар тобыры мен тайпа			

Дескриптор: *Білім алушы*

- адамдар тобырына сипаттама береді;
- руға сипаттама береді;
- қауымға сипаттама береді;
- тайпаға сипаттама береді;
- адамдар тобыр мен рудың ұқсастықтарын анықтайды;
- ру мен қауымның айырмашылықтарын салыстырады;
- қауыммен мен тайпаның ұқсастықтарын анықтайды;
- адамдар тобыры мен тайпаның айырмашылықтарын салыстырады.

Тақырып Неліктен ежелгі адамдар Ласко үңгірінің қабырғаларына сурет салған

Оқу мақсаты 5.2.2.1 Ежелгі адамдардың тұрмыс салтын сипаттау үшін «алғашқы қауымдық өнер» ұғымын пайдалану

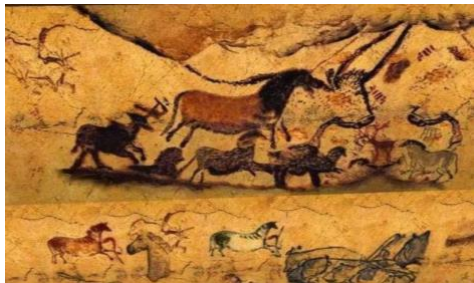
Бағалау критерийі *Білім алушы*

- Алғашқы қауымдық өнер ұғымын қолданып, адамдардың тұрмыс салтын сипаттайды

Ойлау дағдыларының деңгейі Қолдану

Тапсырма

Төменде берілген Ласко үңгірінің қабырғаларына салынған суреттерді қолдана отырып, алғашқы қауымдық өнер түрлерін анықтаңыз.

№	Ласко үңгірінің қабырғаларына салынған суреттер	Алғашқы қауымдық өнері
1		
2		
3		

Дескриптор: *Білім алушы*

- Ласко үңгірінің қабырғаларында салынған суреттер арқылы алғашқы адамдардың өнерін/кәсібін/ шаруашылығын атайды.

Тақырып Неліктен ежелгі адамдар Ласкоуңгірінің қабырғаларына сурет салған?

Оқу мақсаты 5.2.1.2 Тотемизм, анимизм, фетишизм, магия сияқты ежелгі діни наным-сенімдерді білу

Бағалау критерийі *Білім алушы*

- Ежелгі адамдардың діни наным-сенімдерін түсіндіреді

Ойлау дағдыларының деңгейі Білу және түсіну

Тапсырма

Кестеде көрсетілген ежелгі діни наным-сенімдерге сипаттама беріңіз.

Діни наным-сенім түрі	Сипаттама
Тотемизм	
Анимизм	
Фетишизм	
Магия	

Дескриптор: *Білім алушы*

- тотемизм наным-сеніміне сипаттама жазады;
- анимизм наным-сеніміне сипаттама жазады;
- фетишизм наным-сеніміне сипаттама жазады;
- магия наным-сеніміне сипаттама жазады.

Тақырып Неліктен адамдар егіншілік және мал шаруашылығымен айналыса бастады?

Оқу мақсаты 5.4.1.1 Кәсіп және шаруашылық түрлерін (терімшілік, аңшылық, балық аулау, егіншілік, мал шаруашылығы, металл өңдеу, айырбас сауда) сипаттау

Бағалау критерийі *Білім алушы*

- Кәсіп және шаруашылық түрлеріне (терімшілік, аңшылық, балық аулау, егіншілік, мал шаруашылығы, металл өңдеу, айырбас сауда) сипаттама береді

Ойлау дағдыларының деңгейі Қолдану

Тапсырма

Ежелгі кәсіп және шаруашылық түрлерін сипаттаңыз.

Кәсіп және шаруашылық түрлері	Сипаттама
Терімшілік	
Аңшылық	
Балық аулау	
Егіншілік	
Мал шаруашылығы	
Металл өңдеу	
Айырбас саудасы	

Дескриптор: *Білім алушы*

- терімшілікке сипаттама береді;
- аңшылыққа сипаттама береді;
- балық аулауға сипаттама береді;
- егіншілікке сипаттама береді;
- мал шаруашылығына сипаттама береді;
- металл өңдеу кәсібіне сипаттама береді;
- айырбас саудаға сипаттама береді.

Тақырып Неліктен адамдар егіншілік және мал шаруашылығымен айналыса бастады?

Оқу мақсаты 5.4.1.2 «Неолиттік төңкеріс» ұғымын түсіндіру, оның мәнін ашу

Бағалау критерийі *Білім алушы*

- «Неолиттік төңкеріс» ұғымын түсіндіріп, оның мәнін анықтайды

Ойлау дағдыларының деңгейі Білу және түсіну

Тапсырма

"Неолит төңкерісі" ұғымына сипаттама беріп, өндіруші шаруашылыққа көшу себептерін түсіндіріңіз.

Дескриптор: *Білім алушы*

- «Неолит төңкерісі» ұғымының анықтамасын сипаттайды;
- Өндіруші шаруашылыққа көшу себептерін түсіндіреді.

Тақырып Неліктен адамдар егіншілік және мал шаруашылығымен айналыса бастады?

Оқу мақсаты 5.4.2.1 Экономикалық ілгерілеуді түсіну үшін шаруашылықтың иемденуші және өндіруші түрлерін салыстыру

Бағалау критерийі *Білім алушы*

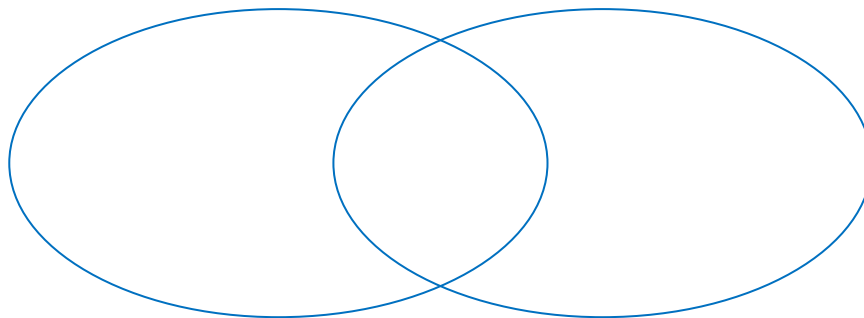
- Шаруашылықтың иемденуші және өндіруші түрлерін салыстырады

Ойлау дағдыларының деңгейі Қолдану

Тапсырма

Шаруашылықтың иемденуші және өндіруші түрлерін Венн диаграммасы арқылы салыстырыңыз.

Иемденуші шаруашылық Өндіруші шаруашылық

Дескриптор: *Білім алушы*

- иемденуші шаруашылық ерекшелігін атайды;
- өндіруші шаруашылық ерекшелігін атайды;
- иемденуші және өндіруші шаруашылықты ұқсастықтарын анықтайды.

Бөлім: Өзен алқаптары өркениеттері

Тақырып Неліктен ежелгі өркениеттер өзен алқаптарында дамыды?

Оқу мақсаты 5.4.1.3 Ежелгі өркениеттердің шаруашылық жүйесін сипаттау

Бағалау критерийі *Білім алушы*

- Ежелгі өркениеттердің шаруашылық жүйесіне сипаттама береді

Ойлау дағдыларының деңгейі Қолдану

Тапсырма

"Бес сұрақ" әдісі бойынша тапсырманы жазбаша орындаңыз.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

Дескриптор: *Білім алушы*

- өркениет ұғымын анықтамасын атайды;
- Қосөзен алқабында өркениет орталықтарының қалыптасуын атайды;
- мал шаруашылығының өзен алқабында жақсы дамуын сипаттайды;
- егін шаруашылығының өзен алқабында жақсы дамуын сипаттайды;
- Қосөзен алқабында қалалардың пайда болуын себептерін түсіндіреді.

Тақырып Өзен алқаптарындағы өркениеттер туралы қалай біле аламыз?

Оқу мақсаты 5.2.2.3 Ежелгі дүниенің өнеріне сипаттама беру

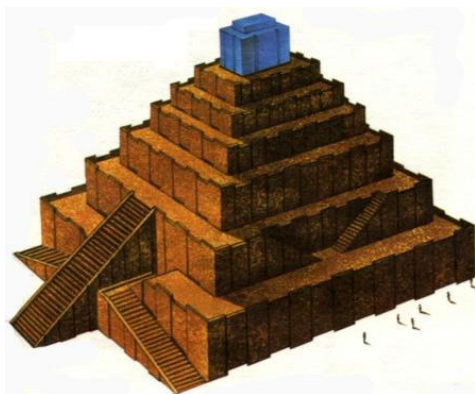
Бағалау критерийі *Білім алушы*

- Ежелгі дүние өнеріне сипаттама береді

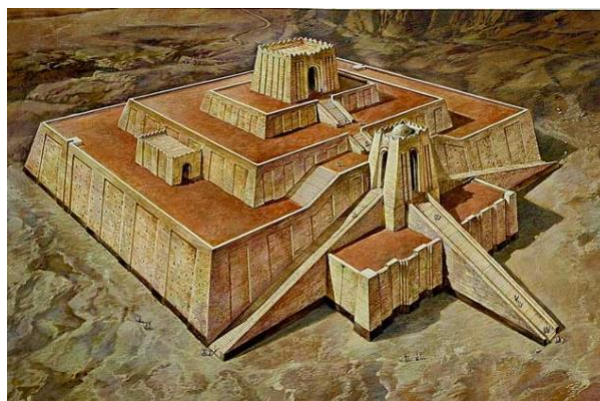
Ойлау дағдыларының деңгейі Қолдану

Тапсырма

Берілген мәтін мен суреттерді қолдана отырып, сұрақтарға жауап беріңіз.

Вавилон қаласындағы зиккурат

Ур қаласындағы зиккурат

Азия материгіндегі бір-бірімен жарыса аққан Евфрат пен Тигр өзендерінің Кавказ тауларының оңтүстік сілемдерінен басталып, Парсы шығанағына құяды. Бұл екі өзенді көбінесе Қосөзен немесе Месопотамия деп атайды.

Көне замандарда бұл аймақ батпақты, сазды болған екен. Қамыс көп өскен. Қосөзен жерінде пайдалы қазбалар, орман, тау-тас болмады. Бұл аймақ батпақты, сазды, бір сөзбен айтқанда, тіршілікке қолайсыз болғанымен, мұнда бірнеше дәулетті мемлекеттер өмір сүрді.

1. Қосөзен мемлекеттеріндегі сәулет өнеріне тән ерекшеліктерді атаңыз:
2. Сәулет өнері туындыларын салу үшін қандай құрылыс материалдарды қолданған?

Дескриптор: *Білім алушы*

- Сәулет өнері ерекшеліктерін анықтайды;
- Сәулет өнері туындылары үшін қолданған құрылыс материалдарын анықтайды.

Бөлім:Ежелгі Египет

Тақырып

Неліктен Египет «қара жер» деп аталған?

Оқу мақсаты

5.2.4.2 Ғылымдардың (арифметика, геометрия, астрономия, медицина) пайда болып, дамуына шаруашылық іс-әрекет пен әлеуметтік өзгерістердің ықпалын сипаттау

Бағалау критерийі

Білім алушы

- Шаруашылық түрлерінің ғылымдардың пайда болуына әсерін сипаттайды

Ойлау дағдыларының деңгейі

Қолдану

Тапсырма

Кестені толтырыңыз.

Ғылымдардың атауы	Шаруашылық түрлерінің ғылымға әсері
Математика	
Геометрия	
Астрономия	
Медицина	

Дескриптор:

Білім алушы

- Шаруашылық түрлерінің математика, геометрия, астрономия, медицина ғылымдарының дамуына әсерін атайды.

Тақырып Неліктен Египет «қара жер» деп аталған?

Оқу мақсаты

5.4.1.3 Ежелгі өркениеттердің шаруашылық жүйесін сипаттау

Бағалау критерийі

Білім алушы

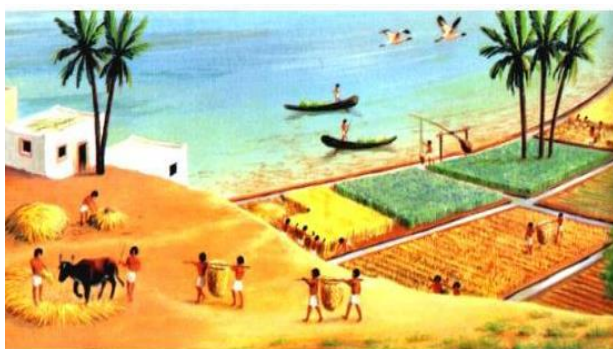
- Ежелгі өркениеттердің шаруашылық жүйесіне сипаттама береді

Ойлау дағдыларының деңгейі

Қолдану

Тапсырма

Суреттерге тақырып қойып, Ежелгі Египеттің шаруашылық жүйесі бойынша әңгіме құрастырыңыз.

Дескриптор

Білім алушы

- суреттерге тақырып қояды;
- ежелгі Египеттің шаруашылық жүйесін сурет арқылы анықтайды.

ТақырыпЕжелгі Египет пирамидалары қалай салынды?

Оқу мақсаты 5.2.2.2 Ежелгі Египет ғибадатханалары мен пирамидаларын сипаттау

Бағалау критерийі *Білім алушы*

- Ғибадатханалар мен пирамидаларды сипаттайды

Ойлау дағдыларының деңгейі Қолдану

Тапсырма

Суретке қарап сұрақтарға жауап беру арқылы пирамидаға сипаттама беріңіз:

1. Суретте не бейнеленген?
2. Оны кімдер салған?
3. Оларды қандай мақсатта салған?
4. Оның биіктігі және көлемі қандай?

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

Дескриптор: *Білім алушы*

- Египеттегі тарихи ескерткішті атайды;
- Пирамидаларды кімдер салдырғанын атайды;
- Перғауындардың пирамидаларды қандай мақсатта салдырғанын атайды;
- Египет жеріндегі ең үлкен пирамиданың биіктігі мен көлімін атайды

ТақырыпЕжелгі Египет пирамидалары қалай салынды?

Оқу мақсаты 5.1.2.1 Ежелгі қоғамның әлеуметтік ұйымдасуын сипаттау

Бағалау критерийі *Білім алушы*

- Қоғамының әлеуметтік құрылымына сипаттама береді

Ойлау дағдыларының деңгейі Қолдану

Тапсырма

Кестені толтырыңыз.

Сұрақтар/ әлеуметтік топтар	Құлдар	Шаруалар	Қолөнершілер	Тау-кен жұмысшылары	Шонжарлар
Не иемденді?					
Қандай жұмыстар атқарды?					
Қандай құқықтары болды?					

Дескриптор:

Білім алушы

- Ежелгі Египетқоғамының әлеуметтік топ өкілдерінің иеліктерін атайды;
- Ежелгі Египет қоғамының әлеуметтік топ өкілдерінің атқарған қызметін атайды;
- Ежелгі Египет қоғамының әлеуметтік топ өкілдерінің құқықтарын атайды.

Тақырып Пунт жеріне перғауын Хатшепсут кемелерін не үшін жіберді?

Оқу мақсаты 5.4.1.3 Ежелгі өркениеттердің шаруашылық жүйесіне сипаттау

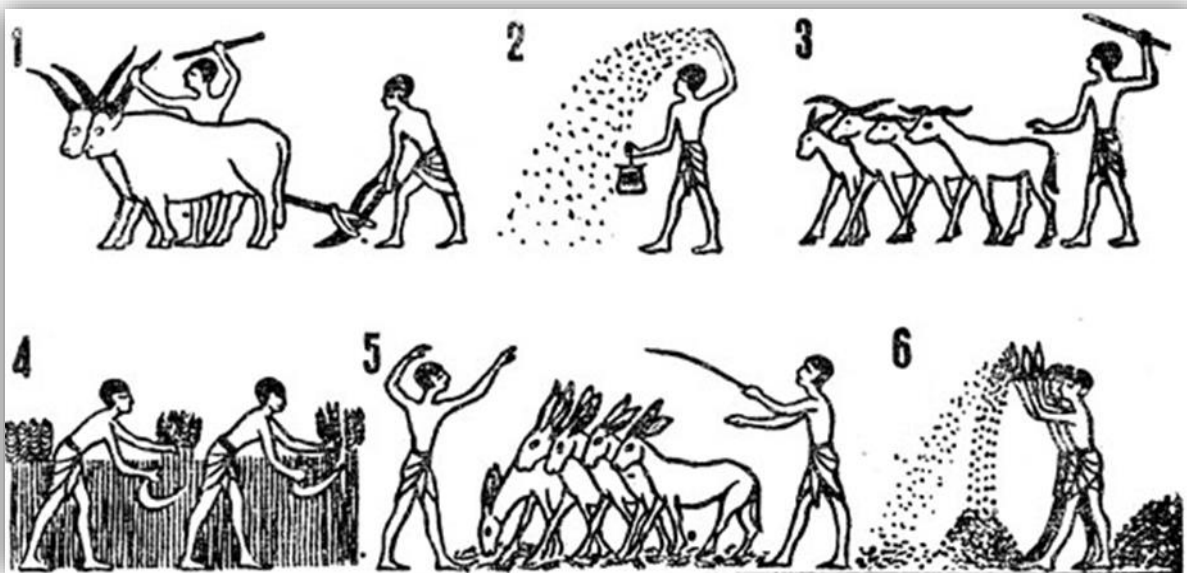
Бағалау критерийі *Білім алушы*

- Ежелгі өркениеттердің шаруашылық жүйесін сипаттама береді

Ойлау дағдыларының деңгейі Қолдану

Тапсырма

Суреттер бойынша Ежелгі Египет шаруашылық жүйесін сипаттаңыз.

1	2	3	4	5	6

Дескриптор: *Білім алушы*

- Ежелгі Египет 1-6 шаруашылық жүйелерін сипаттайды.

ТақырыпЕжелгі Египет тұрғындарының өмірі туралы Тутанхамон мазары қандай сыр шертеді?

Оқу мақсаты

5.2.1.2 Тотемизм, анимизм, фетишизм, магия сияқты ежелгі діни наным-сенімдерді білу

Бағалау критерийі

Білім алушы

- Діни наным-сенімдерді атайды

Ойлау дағдыларының деңгейі

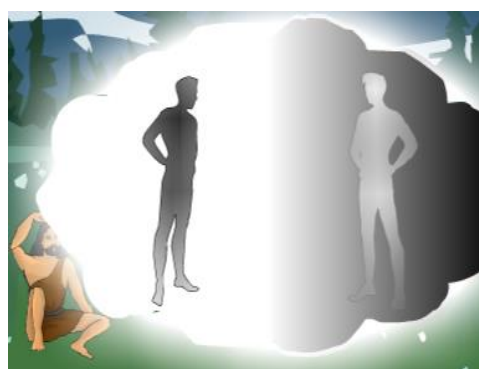
Білу және түсіну

Тапсырма

Діни-наным сенімдерді суреттерге байланысты (тотемизм, анимизм, фетишизм, магия) анықтаңыз.

1

2

34

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

Дескриптор:

Білім алушы

- сурет бойынша тотемизмді анықтайды;
- сурет бойынша анимизмді анықтайды;
- сурет бойынша фетишизмді анықтайды;
- сурет бойынша магияны анықтайды.

ТақырыпЕжелгі Египет тұрғындарының өмірі туралы Тутанхамон мазары қандай сыр шертеді?

Оқу мақсаты 5.2.2.2 Ежелгі Египет ғибадатханалары мен пирамидаларын сипаттау

Бағалау критерийі *Білім алушы*

- Ғибадатханалар мен пирамидаларға сипаттама береді

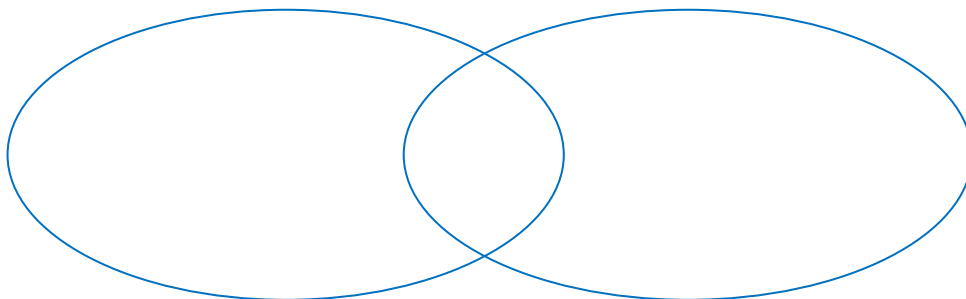
Ойлау дағдыларының деңгейі Қолдану

Тапсырма

Берілген суреттердегі Хеопс пирамидасы мен Тутанхамон мазарын салыстырып, Венн диаграммасына түсіріңіз.

Хеопс пирамидасы Тутанхамон мазары

Дескриптор:

Білім алушы

- Тутанхамон моласының ерекшеліктерін ажыратады;
- Хеопс пирамидасының ерекшеліктерін ажыратады;
- Хеопс пирамидасы мен Тутанхамон мазарының ұқсастықтарын анықтайды.

ТақырыпЕжелгі Египет тұрғындарының өмірі туралы Тутанхамон мазары қандай сыр шертеді?

Оқу мақсаты 5.1.2.1 Ежелгі қоғамның әлеуметтік ұйымдасуын сипаттау

Бағалау критерийі *Білім алушы*

- Қоғамының әлеуметтік құрылымына сипаттама береді

Ойлау дағдыларының деңгейі Қолдану

Тапсырма

Ежелгі Египет шонжарларының атқарған қызметін сипаттап жазыңыз..

Әлеуметтік топ	Қандай қызмет атқарған?
Қазылар	
Әкімдер	
Жазғыштар	
Сақшылар	
Шабармандар	

Дескриптор: *Білім алушы*

- Ежелгі Египет қоғамындағы қазылардың қызметін сипаттайды;
- Ежелгі Египет қоғамындағы әкімдердің қызметін сипаттайды;
- Ежелгі Египет қоғамындағы жазғыштардың қызметін сипаттайды;
- Ежелгі Египет қоғамындағы сақшылардың қызметін сипаттайды;
- Ежелгі Египет қоғамындағы шабармандардың қызметін сипаттайды.

II тоқсан

Бөлім: Қос дөңгелекті арбалар және империялар

Тақырып Қос дөңгелекті арбаның пайда болуы әлемді қалай өзгертті?

Оқу мақсаты

5.3.2.1 Ежелгі заман тарихындағы мемлекетаралық қатынастарды түсіндіру үшін «империя» ұғымын білу және пайдалану

Бағалау критерийі

Білім алушы

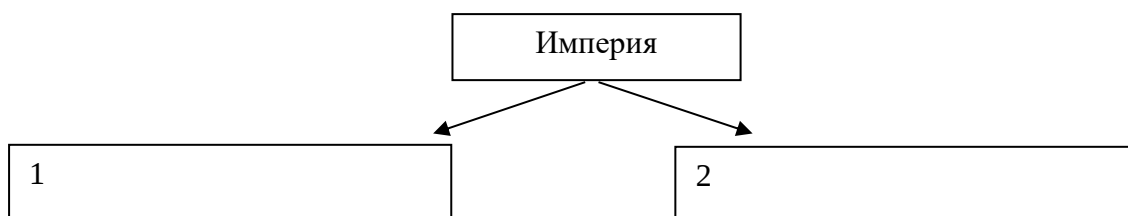
- «Империя» ұғымын пайдаланып, мемлекетаралық қатынастарды түсіндіреді

Ойлау дағдыларының деңгейі

Қолдану

Тапсырма

Төмендегі кесте бойынша империя ұғымына анықтама беріңіз.

Суретке қарап, жорамал сұрақтар бойынша Қос дөңгелекті арбаларға сипаттама беріңіз.

Бақылау сұрағы: Нені көре аламыз?	Талдау сұрақтар: Қос дөңгелекті арба қашан пайда болған? Қайда пайда болған?
Мәселені шешетін сұрақ: Қос дөңгелекті арба не үшін қажет болды?	Айрықша сұрақ: Ол қандай бөліктерден тұрады?
Қиял - ғажайып сұрақ: Бүгінгі күні қос дөңгелекті арбалар қолданыста бар ма?	

Дескриптор:

Білім алушы

- империя ұғымының анықтамасын жазады;
- бақылау сұрағына жауап береді;
- талдау сұрақтарына жауап береді;
- мәселені шешетін сұраққа жауап береді;
- айрықша сұраққа жауап береді;
- қиял-ғажайып сұраққа жауап береді.

Тақырып Қос дөңгелекті арбаның пайда болуы әлемді қалай өзгертті?

Оқу мақсаты

5.3.2.2 Басқыншылық соғыстар мен империялардың пайда болуы мемлекеттердің шекараларын қалай өзгертергенін талдау

Бағалау критерийі

Білім алушы

- Шекаралардың өзгеруіне соғыстар мен империялардың әсеріне талдау жасайды

Ойлау дағдыларының деңгейі

Жоғары деңгей дағдылары

Тапсырма

Карталарға қарап ежелгі Қосөзен мемлекеттерінің шекараларының қалай өзгергенін талдау жасаңыз.

Дескриптор:

Білім алушы

- Карталарға қарап ежелгі Қосөзен мемлекеттерінің шекараларының қалай өзгергеніне талдау жасайды.

Тақырып Хаммурапи патша Вавилонды қалай қуатты империяға айналдырды?

Оқу мақсаты 5.3.2.1 Ежелгі заман тарихындағы мемлекетаралық қатынастарды түсіндіру үшін «империя» ұғымын білу және пайдалану

Бағалау критерийі *Білім алушы*

- «Империя» ұғымын пайдаланып, мемлекетаралық қатынастарды түсіндіреді

Ойлау дағдыларының деңгейі Қолдану

Тапсырма

Төмендегі кестеге Хаммурапи патшаның заңдары туралы жазыңыз және сұрақтарға жауап беріңіз:

Адамдар арасындағы қатынастар туралы	Тұрғындардың жағдайы туралы	Қылмыс туралы	Заңның мемлекеттің күшеюіне әсері қандай болды?

А) Вавилонды қуатты империяға айналдыруда Хаммурапи заңдарының ықпалы болды ма?

В) Өз жауабыңызды дәлелдеңіз.

Дескриптор: *Білім алушы*

- Хаммурапи патшаның заңдары атайды;
- адамдар арасындағы қатынастар туралы заңдарды сипаттайды;
- тұрғындардың жағдайы туралы заңдарды сипаттайды;
- қылмыс туралы заңдарды сипаттайды;
- Хаммурапи заңдарының Вавилон империясының күшеюіне әсерін анықтайды;
- Вавилонды қуатты империяға айналдыруда Хаммурапи заңдарының ықпалын жазады.

Тақырып
империяға айналдырды?

Хаммурапи патша Вавилонды қалай қуатты

Оқу мақсаты

5.3.2.2 Басқыншылық соғыстар мен империялардың пайда болуы мемлекеттердің шекараларын қалай өзгергерткенін талдау

Бағалау критерийі

Білім алушы

- Шекаралардың өзгеруіне соғыстар мен империялардың әсеріне талдау жасайды

Ойлау дағдыларының деңгейі

Жоғары деңгей дағдылары

Тапсырма

Төмендегі берілген мәтінді және картаны пайдалана отырып:

- Хаммурапи патшаның Вавилонға бағындырған мемлекеттерді анықтаңыз;
- Хаммурапи патша кезіндегі Вавилон шекарасындағы өзгерістерді талдаңыз.

Хаммурапи б.з.б. 1792 - 1750 жылдар аралығында патшалық етті. Ол өзінің іс-әрекеттері нәтижесінде ежелгі дүниедегі талантты елбасыларының қатарына қосылды. Хаммурапи қарсыластарын жеңе отырып, Қосөзенді Вавилонның қол астына бағындырды. Сөйтіп, бүкіл шумер-аккад жерін біріктірген Вавилон патшалығын құрады. Хаммурапи ол елдердің құдыретті билеушісіне айналады.

Дескриптор

Білім алушы

- Вавилон империясы бағындарған мемлекеттерді анықтайды;
- Хаммурапи тұсындағы Вавилонның шекарасындағы өзгерістерді талдайды.

Тақырып Таяу және Орта Шығыстағы ежелгі империялар
неліктен қуатты болды?

Оқу мақсаты 5.3.2.2 Басқыншылық соғыстар мен империялардың пайда болуы мемлекеттердің шекараларын қалай өзгерткенін талдау

Бағалау критерийі *Білім алушы*

- Шекаралардың өзгеруіне соғыстар мен империялардың әсеріне талдау жасайды

Ойлау дағдыларының деңгейі Жоғары деңгей дағдылары

Тапсырма
Төменде берілген кестені толтырыңыз.

Мемлекеттер	Ассирия	Урарту	Хетт	Финикия	Парсы
Географиялық орны					
Астанасы					
Бұл жердегі қазіргі мемлекет атауы					
Бағындырған жерлері					
Басқыншылық жорықтардың салдары					

Дескриптор: *Білім алушы*

- Ассирия, Урарту, Хетт, Финикия және Парсы мемлекеттерінің географиялық орнын атайды;
- Ассирия, Урарту, Хетт, Финикия және Парсы мемлекеттерінің астанасын атайды;
- Ассирия, Урарту, Хетт, Финикия және Парсы мемлекеттерінің территориясында қазіргі орналасқан мемлекетті атайды;
- Ассирия, Урарту, Хетт, Финикия және Парсы мемлекеттерінің бағындырған жерлерді жазады;
- Ассирия, Урарту, Хетт, Финикия және Парсы мемлекеттерінің жүргізген басқыншылық жорықтардың нәтижелерін атайды.

Тақырып Таяу және Орта Шығыстағы ежелгі империялар
неліктен қуатты болды?

Оқу мақсаты 5.1.2.1 Ежелгі қоғамның әлеуметтік ұйымдасуын сипаттау

Бағалау критерийі *Білім алушы*

- Қоғамының әлеуметтік құрылымына сипаттама береді

Ойлау дағдыларының деңгейі Қолдану

Тапсырма

Ежелгі қоғамның әлеуметтік құрылымын кестеге толтырыңыз.

Мемлекеттер	Ассирия	Урарту	Хетт	Финикия	Парсы
Ел басқарған билеушілері					
Басқару жүйесі					
Әскери ісі					

Дескриптор:

Білім алушы

- Ассирия мемлекетінің әлеуметтік құрылымын атайды;
- Урарту мемлекетінің әлеуметтік құрылымын атайды;
- Хетт мемлекетінің әлеуметтік құрылымын атайды;
- Финикия мемлекетінің әлеуметтік құрылымын атайды;
- Парсы мемлекетінің әлеуметтік құрылымын атайды.

ТақырыпТаяу және Орта Шығыстағы ежелгі империялар неліктен қуатты болды?

Оқу мақсаты 5.4.1.3 Ежелгі өркениеттердің шаруашылық жүйесін сипаттау

Бағалау критерийі *Білім алушы*

- Ежелгі өркениеттердің шаруашылық жүйесіне сипаттама береді

Ойлау дағдыларының деңгейі Қолдану

Тапсырма

Ежелгі өркениеттердің шаруашылық жүйесін кестеге толтырыңыз.

	Ассирия	Урарту	Хетт	Финикия	Парсы
Шаруашылығы					
Құрылыс өнері					
Діни түсініктері					
Мәдениеті					

Дескриптор:

Білім алушы

- Ассирия мемлекетінің шаруашылық жүйесін сипаттайды;
- Урарту мемлекетінің шаруашылық жүйесін сипаттайды;
- Хетт мемлекетінің шаруашылық жүйесін сипаттайды;
- Финикия мемлекетінің шаруашылық жүйесін сипаттайды;
- Парсы мемлекетінің шаруашылық жүйесін сипаттайды.

Тақырып Ежелгі Орта Азия империялары қаншалықты қуатты болды

Оқу мақсаты

5.3.2.2 Басқыншылық соғыстар мен империялардың пайда болуы мемлекеттердің шекараларын қалай өзгергерткенін талдау

Бағалау критерийі

Білім алушы

- Шекаралардың өзгеруіне соғыстар мен империялардың әсеріне талдау жасайды

Ойлау дағдыларының деңгейі

Жоғары деңгей дағдылары

Тапсырма

Кескін картаға Орта Азия империяларының шекараларын түрлі-түсті қарындашпен белгілеп, сұрақтарға жауап беріңіз.

- 1) Бактрия жерін қоңыр түспен бояңыз;
- 2) Кушан патшалығын сары түспен бояңыз;
- 3) Парфия жерін жасыл түспен бояңыз.

Мемлекеттердің территорияларындағы өзгерістерге басқыншылық соғыстардың әсерін талдаңыз.

Дескриптор: *Білім алушы*

- Кескін картада Бактрия империясының жерін белгілейді;
- Кескін картада Кушан патшалығын географиялық орналасуын белгілейді;
- Кескін картада Парфия империясының географиялық шекарасын белгілейді;
- Мемлекеттердің территорияларындағы өзгерістерге басқыншылық соғыстардың әсеріне талдау жасайды.

Тақырып	Ежелгі Орта Азия империялары қаншалықты қуатты болды?
Оқу мақсаты	5.3.1.1 Ежелгі мемлекеттердің саяси құрылымының ерекшеліктерін сипаттау
Бағалау критерийі	<i>Білім алушы</i> Ежелгі мемлекеттердің саяси құрылымының ерекшеліктерін анықтайды
Ойлау дағдыларының деңгейі	Қолдану

Тапсырма

Ежелгі орта Азия мемлекеттерінің саяси құрылымын кестеге толтырыңыз.

Мемлекеттер	Бактрия	Кушан	Парфия
Ел басқарған билеушілері			
Басқару жүйесі			
Әскери ісі			

Дескриптор:	<i>Білім алушы</i> - Бактрия мемлекетінің саяси құрылымын жазады; - Кушан мемлекетінің саяси құрылымын жазады; - Парфия мемлекетінің саяси құрылымын жазады.
--------------------	--

Тақырып Ежелгі Орта Азия империялары қаншалықты
қуатты болды

Оқу мақсаты 5.4.1.3 Ежелгі өркениеттердің шаруашылық жүйесін
сипаттау

Бағалау критерийі *Білім алушы*

- Ежелгі өркениеттердің шаруашылық жүйесіне
сипаттама береді

**Ойлау дағдыларының
деңгейі** Қолдану

Тапсырма.

Төменде берілген мемлекеттердің шаруашылық жүйесін кестеге толтырыңыз.

Мемлекеттер	Бактрия	Кушан	Парфия
Шаруашылығы			
Қолөнері			
Мәдениеті			

Дескриптор: *Білім алушы*

- Бактрия мемлекетінің
шаруашылығын/қолөнерін/мәдениетін сипаттайды;
- Кушан мемлекетінің
шаруашылығын/қолөнерін/мәдениетін сипаттайды;
- Парфия мемлекетінің
шаруашылығын/қолөнерін/мәдениетін сипаттайды.

Бөлім: Ежелгі Үндістан: буддизмнің гүлденуі мен индуизмнің салтанат құруы

Тақырып Неліктен Ежелгі Үндістанда индуизм буддизмнен басым болды?

Оқу мақсаты

5.1.2.3 Қоғамның әлеуметтік құрылымын түсіндіру үшін «касталық жүйе» ұғымын қолдану

Бағалау критерийі

Білім алушы

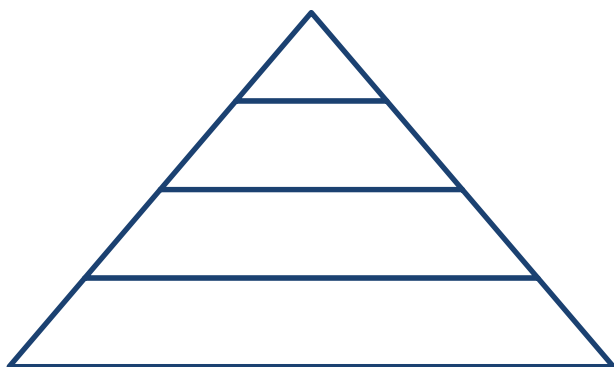
- «Касталық жүйе» ұғымын қолданады
- Қоғамның әлеуметтік құрылымына түсіндірме жасайды

Ойлау дағдыларының деңгейі

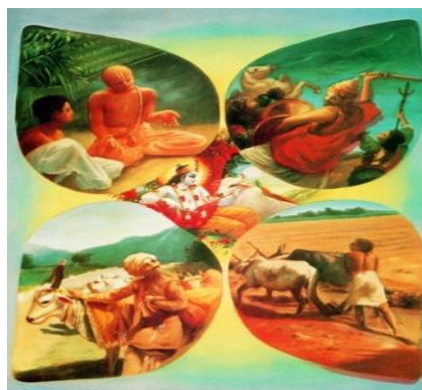
Қолдану

Тапсырма

Ежелгі Үндістанның әлеуметтік топтарды атап, саты бойынша орналастырыңыз.

«Касталық жүйе» ұғымына анықтама беріңіз:

Дескриптор:

Білім алушы

- Ежелгі Үнді әлеуметтік қоғамының құрылымын саты бойынша орналастырады
- «касталық жүйе» ұғымына анықтама береді;

Тақырып Неліктен Ежелгі Үндістанда индуизм буддизмнен басым болды?

Оқу мақсаты 5.2.1.3 Ежелгі қоғамның дамуына діндердің ықпалын сипаттау

Бағалау критерийі *Білім алушы*

- Діннің қоғам дамуына әсерін көрсетеді

Ойлау дағдыларының деңгейі Қолдану

Тапсырма

Мәтінді пайдаланып, кестені толтырыңыз.

Көне Үнді еліндегі діни наным-сенімдер Жанның басқаларға көшуі туралы түсінік болды			
Варна(каста) – белгілі бір құқық пен міндеттерге ие тұйық топ адамдары. Бүкіл үнді қоғамы төрт топқа бөлінді. Әр топтың өз орны мен міндеттері нақты көрсетілді. Олардың өз міндеттерін дұрыс атқаруын патша мен оның қызметшілері бақылап отырды. Төменгі топ адамдарының жоғары топтағылардың міндетін атқаруына жол берілмеді. Варнаға берілгендер өз атақтарын ұрпақтан-ұрпаққа мұра ретінде қалдырып отырды. Әр қайсысының құдайдың қай мүшесінен жаралғанын және міндеттерін жазыңыз.			
Брахмандар	Кшатриилер (жауынгерлер)	Вайшылар(егіншілер)	Шудралар
Қызметі мен міндеттері			
Ежелгі қоғамның дамуына діндердің ықпалы қандай болды?			

Дескриптор *Білім алушы*

- брахмандардың қызметін, міндеттерін сипаттайды;
- кшатрийлердің қызметін, міндеттерін сипаттайды;
- вайшылардың қызметін, міндеттерін сипаттайды;
- шудралардың қызметін, міндеттерін сипаттайды;
- ежелгі қоғамның дамуына діндердің ықпалын сипаттайды.

Тақырып Ежелгі сауда орталығы ретіндегі Үндістанның рөлі қаншалықты маңызды болды?

Оқу мақсаты 5.4.1.3 Ежелгі өркениеттердің шаруашылық жүйесін сипаттау

Бағалау критерийі *Білім алушы*

- Ежелгі өркениеттердің шаруашылық жүйесіне сипаттама береді

Ойлау дағдыларының деңгейі Қолдану

Тапсырма

Тірек –сызбанытолықтырып,Ежелгі Үндістанның шаруашылық жүйесін сипаттаңыз.

Шаруашылықтың қандай түрлері ерекше дамыды?		
		
Шаруашылықтың дамуына не әсер етті?		
		
Шаруашылық иегерлеріне қандай міндет жүктелді?		
		

Дескриптор: *Білім алушы*

- Ежелгі Үндістанның шаруашылықтың түрлерін атайды;
- Ежелгі Үндістандағы шаруашылықтың дамуын жазады;
- Шаруашылық иелерінің міндеттерін анықтайды.

Тақырып Ежелгі сауда орталығы ретіндегі

Үндістанның рөлі қаншалықты маңызды болды?

Оқу мақсаты

5.2.4.2 Ғылымдардың (арифметика, геометрия, астрономия, медицина) пайда болып, дамуына шаруашылық іс-әрекет пен әлеуметтік өзгерістердің ықпалын сипаттау

Бағалау критерийі

Білім алушы

- Шаруашылық түрлерінің ғылымдардың пайда болуына әсерін сипаттайды

Ойлау дағдыларының деңгейі

Қолдану

Тапсырма

1. Көп нүктенің орнына қажетті мәліметтерді жазыңыз:

Ауа райындағы жиі болып тұратын өзгерістер, шаруашылық қажеттіліктері пен білімді жетілдірді. Үнділіктердің жыл санауы бойынша бір жыл күнге, ол айға, әрбір ай күнге бөлінді. Б.з.-дың V-VI ғасырларындағы үнді оқымыстылары жердің екенін білді.

2. Берілген суреттерге ат қойыңыз. Таңдаған бір ғылымның пайда болуының шаруашылықтың дамуына әсерін сипаттаңыз.

ЭВОЛЮЦИЯ ИНДИЙСКИХ ЦИФР										
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
XII век	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
Ок. 1294	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
Ок. 1360	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
Ок. 1442	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
Ок. 1480	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0

Дескриптор: *Білім алушы*

- Мәтінді қажетті сөздермен толықтандырады;
- Берілген суреттерге тақырыптық ат қояды;
- таңдаған бір ғылымның пайда болуының шаруашылықтың дамуына әсерін сипаттайды.

Тақырып Ежелгі Үндістанда ғылыми білімдер қаншалықты дамыды?

Оқу мақсаты 5.2.4.2 Ғылымдардың (арифметика, геометрия, астрономия, медицина) пайда болып, дамуына шаруашылық іс-әрекет пен әлеуметтік өзгерістердің ықпалын анықтау

Бағалау критерийі *Білім алушы*

- Шаруашылық түрлерінің ғылымдардың пайда болуына әсерін сипаттайды

Ойлау дағдыларының деңгейі Қолдану

Тапсырма
Төмендегі кестені толтырыңыз.

Ғылыми-білімдері	Шаруашылықтың ықпалы	Әлеуметтік өзгерістердің ықпалы
Математика		
Медицина		
Әдебиет		

Дескриптор: *Білім алушы*

- математика ғылымының дамуына шаруашылықтың және әлеуметтік өзгерістердің ықпалын сипаттайды;
- медицина ғылымының дамуына шаруашылықтың және әлеуметтік өзгерістердің ықпалын сипаттайды;
- әдебиет ғылымының дамуына шаруашылықтың және әлеуметтік өзгерістердің ықпалын сипаттайды.

III тоқсан

Бөлім:Ежелгі Қытай

ТақырыпЕжелгі Қытайдың ойшылдары нені үйретті?

Оқу мақсаты 5.2.3.1 Ежелгі философтардың көзқарастарына қарапайым түсіндірме беру

Бағалау критерийі *Білім алушы*

- Философиялық көзқарастарды түсіндіреді

Ойлау дағдыларының деңгейі Білу және түсіну

Тапсырма

Қытай философтарын анықтап, олардың мемлекет туралы көзқарастарын түсіндіріңіз.

?	?	?
«Билеуші-билеуші, азамат - азамат, әкесі - әке, ал баласы - бала болуы керек»	«Әрбір адам ар-ұят заңы бойынша өмір сүруі керек, сонда тәртіп болады»	«Халық биліктен қуатты болған жағдайда-мемлекет әлсіз болады, ал билік халықтан қуатты болса – онда әскері мықты болады»
Философтардың көзқарастарына сипаттама		

Дескриптор: *Білім алушы*

- Ежелгі Қытай ойшылдары Конфуций, Лао-цзы, Шан Янның көзқарастарын анықтайды;
- Ежелгі Қытай философтарының басты идеяларын түсіндіреді.

Тақырып Терракот әскері Ежелгі Қытай туралы қандай ақпарат береді?

Оқу мақсаты 5.3.1.1 Ежелгі мемлекеттердің саяси құрылымының ерекшеліктерін сипаттау

Бағалау критерийі *Білім алушы*

- Ежелгі мемлекеттердің саяси құрылымының ерекшеліктерін анықтайды

Ойлау дағдыларының деңгейі Қолдану

Тапсырма

Төмендегі мәтінді және суреттерді пайдаланып сұрақтарға жауап беріңіз:

Шэнси провинциясының солтүстігіндегі Сиань қаласынан 8099 терракот мүсіндері мен олардың аттары табылған. Ол әлемнің сегізінші кереметі аталды. Б.з.д. 259-210 жылдары билік еткен Цинь Шихуан императорының мүсінді әскері. Мүсіншелерді сомдауға мыңға жуық адам жұмылдырылған.

Ерекше сапалы құм пайдаланған. Ол күйдіргеннен кейін тастай қатты болып қалған. Жұмыс он жылдай уақытқа созылған. Ғалымдар әр әскердің бейнесі тірі адамның түрімен бейнеленген деп санайды. Шындығында мыңдаған мүсін бір-біріне мүлдем ұқсамайды. Түрі, эмоциясы, шашы, киімдері әрқайсысында ерекше.

Сонымен қатар, терракот әскерімен бірге император 70 мың жұмысшыларды отбасымен қоса, үш мыңдай күнді алып кеткен. Терракот әскерінің қазба және жаңғырту жұмыстары бүгінгі күнге дейін жалғасуда. Табылған сынықтар қалпына келтірілуде. Аты аңызға айналған императордың моласында қанша керемет құпия бүгіп жатқаны белгісіз.

1) Бір орталыққа бағынған Цинь мемлекеті қалай құрылды?

2) Цинь Ши Хуанди деген кім?

3) Ол қандай өзгерістер жасады?

4) Цинь империясының саяси құрлымын атаңыз?

Дескриптор:

Білім алушы

- Цинь империясының құрылғанын атайды;
- Цинь Ши Хуандидің атқарған қызметін біледі;
- Цинь Ши Хуандидің енгізген өзгерістерін атайды;
- Цинь империясының саяси құрлымын атайды.

Тақырып
күнге дейін жетті?

Ежелгі Қытайдың қандай ғылыми ашулары бүгінгі

Оқу мақсаты

5.2.4.2 Ғылымдардың (арифметика, геометрия, астрономия, медицина) пайда болып, дамуына шаруашылық іс-әрекет пен әлеуметтік өзгерістердің ықпалын сипаттау

Бағалау критерийі

Білім алушы

- Шаруашылық түрлерінің ғылымдардың пайда болуына әсерін сипаттайды

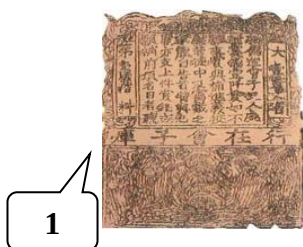
Ойлау дағдыларының деңгейі

Қолдану

Тапсырма

Суреттерді пайдалана отырып, ежелгі Қытайлықтар ойлап тапқан өнертабыстарын атап, оны не үшін қолданылатынын кестеге толтырыңыз.

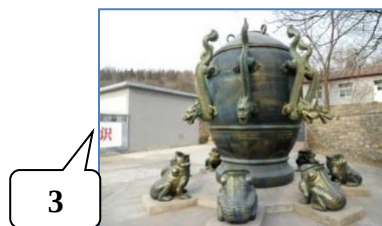
Ежелгі Қытай ғалымдары өте талантты болған. Олар Еуропаға қарағанда 1000 жыл бұрын бірнеше өнертабыстарын ойлап шығарған. Екіншілік пен құрылыс істері көптеген ғылым салаларының қалыптасуына ықпал етті.

1

2

3

4

5

6

1.	4.
2.	5.
3.	6.

Дескриптор: *Білім алушы*

- Ежелгі Қытайдағы ғылыми білім мен өнертабыстарды суреттерді пайдаланып атайды;
- Ежелгі Қытай өнертабыстарының не үшін қолданылатынын атайды

Бөлім:Ежелгі Грекия

ТақырыпЕжелгі Грекия өркениеті бастауын қайдан алады?

Оқу мақсаты

5.2.2.3 Ежелгі дүниенің өнеріне сипаттама беру

Бағалау критерийі

Білім алушы

- Ежелгі дүние өнеріне сипаттама береді

Ойлау дағдыларының деңгейі

Қолдану

Тапсырма

№1,2 суретте Ежелгі Микенықаласы көрсетілген. Суретке қарап жорамалсұрақтарғасипаттама беріңіз:

Бақылау сұрақтары:

Нені көре аламыз?

Бірінші суреттегі қаппа неге ұқсайды?

Бұл қаланың мәдениетін кім зерттеген?

Талдау сұрақтары:

Құрылыс қашан салынған? Оның қандай бөліктері бар?

Проблеманы шешетін сұрақтар:

Микены қаласы қандай стильде салынған?

Айрықша сұрақтар:

Қала бейіттерінен не табылды?

Қиял-ғажайып сұрақтар:

Егер сіз археолог болсаңыз нені өзгертер едіңіз?

Дескриптор:

Білім алушы

- Бақылау сұрақтарына жауап береді;
- Талдау сұрақтарына жауап береді;
- Проблеманы шешетін сұрақтарға жауап береді;
- Айрықша сұрақтарға жауап береді;
- Қиял-ғажайып сұраққа жауап береді.

Тақырып	Неліктен Ежелгі Грекияны демократияның отаны деп атайды?
Оқу мақсаты	5.3.1.1 Ежелгі мемлекеттердің саяси құрылымының ерекшеліктерін сипаттау
Бағалау критерийі	<i>Білім алушы</i> Ежелгі мемлекеттердің саяси құрылымының ерекшеліктерін анықтайды
Ойлау дағдыларының деңгейі	Қолдану

Тапсырма

Төменде берілген мәтінді оқып, Афина мемлекетінің саяси құрылымын тірек-сызба түрінде көрсетіңіз.

Афинадағы мемлекеттік биліктің жоғарғы органы болып халық жиналысы табылды, ал анықталған нақты мерзімдежылына 40 рет шақырылатын. Халық жиналысына тек жиырма жасқа толған толық құқылы афиндік азаматтар ғана қатыса алатын. Шешім қабылдау үшін 6 000 адамның болуы міндетті болатын. Басқарудың жоғарғы органы болып бас жүздік кеңесі табылған, оған әрбір аумақтық он фильден бір жылға жеребе арқылы сайланатын, 30 жасқа толған 50 азамат кіретін.

Ағымдағы істерді шешу үшін он комиссияға бөлінген, бұл комиссия әрбір фильден 50 өкілден құралған. Жоғарғы сот органы болып гелиэя табылды, ол 6 000 адамнан құралады, оны әрбір фильден жеребе арқылы бір жылға 36 сайланатын 30 жасқа толған 600 адам құрады. Гелиэя 501 мүшеден тұратын 10 алқаға бөлінген (қалған мүшелері қосымша деп саналатын). Заң жобаларын қарастыру үшін гелиэяда номафеттердің гелиэяның 1 000 мүшесінің ерекше алқасы құрылатын. Мемлекетті басқаруда лауазымды тұлғалар маңызды рөл атқарған.

Олардың ішінде: стратегтер алқасы - 10 адамнан құралған; бұл лауазымды тек үйленген және жылжымайтын мүлкі бар азаматтар ғана иелене алатын; архонттар алқасы — 9 адамнан құралған; олардың әрқайсысының нақты функциялары болған; аполектер мемлекеттік қазынаны басқарған; элленоттар - афиналық теңіз одағының қазынасын басқарған; полеттер - мемлекеттік мүлікті басқарған; логистер - лауазымды тұлғалардың ақшалай есептерін қабылдаған; астиномактар - көшелердегі тәртіпті бақылаған және т.б.

Дескриптор:	<i>Білім алушы</i> Афина мемлекетінің саяси құрылымын тірек-сызба түрінде көрсетеді.
--------------------	---

Тақырып Неліктен Ежелгі Грекияны демократияның отаны деп атайды?

Оқу мақсаты 5.3.1.2 Афина мемлекетінде демократияның пайда болуын түсіндіру

Бағалау критерийі *Білім алушы*

- Афина мемлекетінің сайланбалы органдарын анықтайды

**Ойлау дағдыларының
Деңгейі** Білу және түсіну

Тапсырма
Төмендегі кестені толтырыңыз.

Сұрақтар	Халық жиналысы	Бесжүздік кеңес	Қызметкер тұлға	Сайланбалы сот
Кімдер, қалай сайланған?				
Қандай істер қаралған?				
Жиындар неше рет өттізілген?				

Дескриптор: *Білім алушы*

- Халық жиналысының негізгі қызметтерін, құрамын, өткізілетін мерзімдерін жазады;
- Бесжүздік кеңестің негізгі қызметтерін, құрамын, өткізілетін мерзімдерін жазады;
- Қызметкер тұлғалардың негізгі қызметтерін, құрамын, өткізілетін мерзімдерін жазады;
- мемлекеттегі сайлану тәртібін көрсетеді.

Тақырып	Ежелгі Спарта Афинадан несімен ерекшеленді?
Оқу мақсаты	5.3.1.1Ежелгі мемлекеттердің саяси құрылымының ерекшеліктерін сипаттау
Бағалау критерийі	<i>Білім алушы</i> Ежелгі мемлекеттердің саяси құрылымының ерекшеліктерін анықтайды
Ойлау дағдыларының деңгейі	Қолдану

Тапсырма

Афина мен Спартаның саяси құрылымын салыстырып кестені толтырыңыз.

АФИНА	ҰҚСАСТЫҒЫ	СПАРТА
АЙЫРМАШЫЛЫҒЫ		АЙЫРМАШЫЛЫҒЫ

Дескриптор:	<i>Білім алушы</i> - Афина мен Спартаның саяси айырмашылығын анықтайды; - Афина мен Спарта мемлекетінің ұқсастығын анықтайды.
--------------------	--

Тақырып Ежелгі Спарта Афинадан несімен ерекшеленді?

Оқу мақсаты 5.1.2.1 Ежелгі қоғамның әлеуметтік ұйымдасуын сипаттау

Бағалау критерийі *Білім алушы*

- Қоғамының әлеуметтік құрылымына сипаттама береді

Ойлау дағдыларының деңгейі Қолдану

Тапсырма

Төмендегі берілген ежелгі Спарта қоғамы мүшелерінің құқықтарын бағдар арқылы сәйкестендіріңіз.

Спартандар		Лаконикада туған тұрғындар; жеке бостандығын сақтаған, бірақ мемлекет билігіне араласпаған.
Периэкттер		Көне Спартаның жергілікті тұрғындары, спартандар өздеріне бағындырған. Жер телімдеріне бекітілген мемлекеттік құлдар.
Илоттар		Барлық құқықтарға ие болды.

Дескриптор: *Білім алушы*

- спартандардың Спарта қоғамындағы құқықтарын сәйкестендіреді;
- периэкттердің Спарта қоғамындағы құқықтарын сәйкестендіреді;
- илоттардың Спарта қоғамындағы құқықтарын сәйкестендіреді.

Тақырып Неліктен Александр Македонский скифтерді бағындыра алмады?

Оқу мақсаты 5.3.2.1 Ежелгі заман тарихындағы мемлекетаралық қатынастарды түсіндіру үшін «империя» ұғымын білу және пайдалану

Бағалау критерийі *Білім алушы*

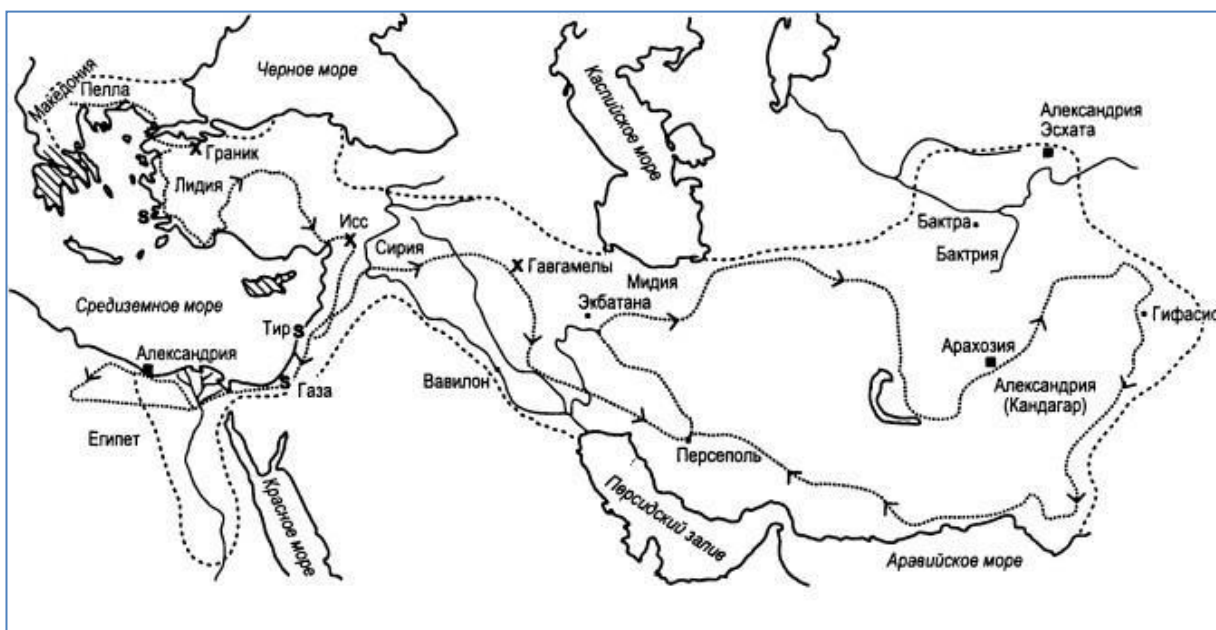
- «Империя» ұғымын пайдаланып, мемлекетаралық қатынастарды түсіндіреді

Ойлау дағдыларының деңгейі Қолдану

Тапсырма

Александр Македонскийдің скифтермен мемлекетаралық қатынастарын кескін картаға түсіріңіз:

1. Александр Македонскийдің скифтермен соғысын үзік сызықпен белгілеңіз.
2. Александр Македонский құрған державаның шекарасын қызыл бояумен қоршаңыз.
3. Александр Македонский негізін қалаған қаланы белгілеңіз.

Дескриптор:

Білім алушы

- Александр Македонскийдің скифтермен соғысын үзік сызықпен белгілейді;
- Александр Македонскийдің империясының шекарасын қызыл бояумен белгілейді;
- А. Македонский негізін қалаған қаланы белгілейді.

Тақырып

Оқу мақсаты

5.3.2.2 Басқыншылық соғыстар мен империялардың пайда болуы мемлекеттердің шекараларын қалай өзгергерткенін талдау

Бағалау критерийі

Білім алушы

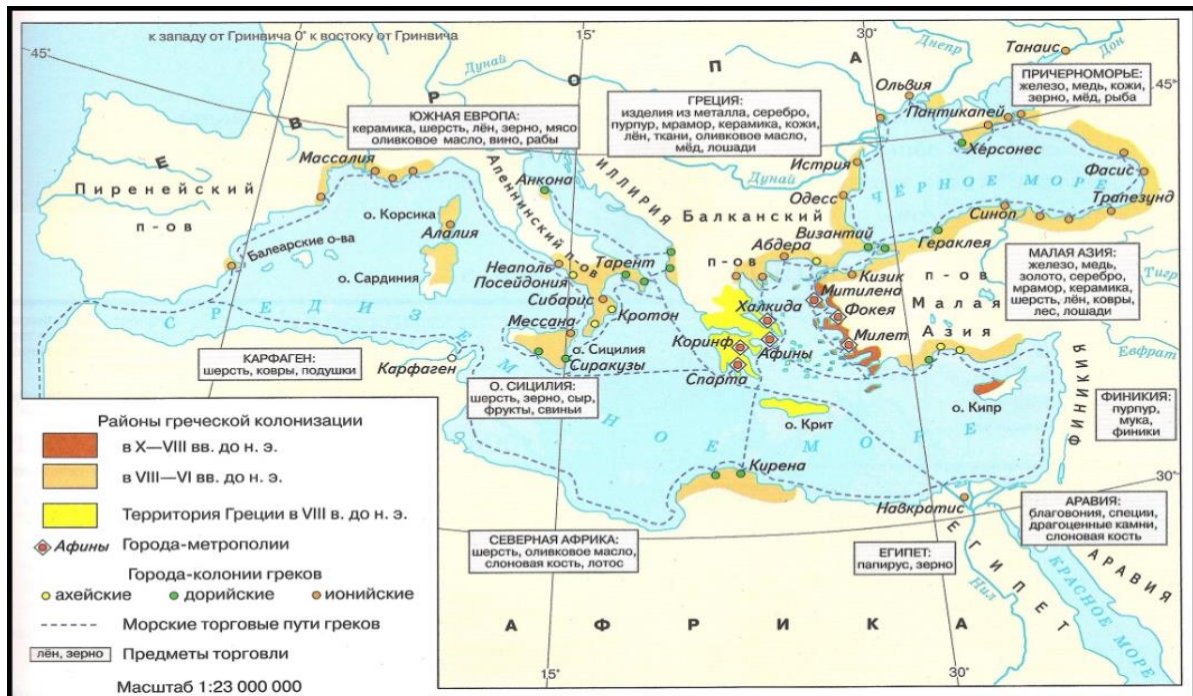
- Шекаралардың өзгеруіне соғыстар мен империялардың әсеріне талдау жасайды

Ойлау дағдыларының деңгейі

Жоғары деңгей дағдылары

Тапсырма

Қартаны пайдаланып Александр Македонскийдің жаулап алуын әтижесінде қартада болған өзге
рістерге талдау жасаңыз.

Дескриптор:

Білім алушы

- Александр Македонскийдің жаулап алуы нәтижесінде картада болған өзгерістерге талдау жасайды.

Бөлім:Ежелгі Грекия мәдениеті

ТақырыпЕжелгі Грек философтары мінсіз қоғамды қалай елестетті?

Оқу мақсаты

5.2.3.1 Ежелгі философтардың көзқарастарына қарапайым түсіндірме беру

Бағалау критерийі

Білім алушы

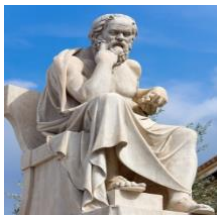
- Философиялық көзқарастарды түсіндіреді

Ойлау дағдыларының деңгейі

Білу және түсіну

Тапсырма

Төмендегі берілген мәліметтерді Грек философтарын еңбектерімен өзара сәйкестендіріңіз.

	1. Сократ Ежелгі Греция /б.з.д. 469— 399/	А) "Саясат" деген еңбегін мемлекет және мемлекеттің құрылымына, түрлеріне арналды. Ол жердің шар іспетті екендігі, ал күн мен жұлдыздардың жердің төңірегінде айналатындығы туралы тұжырымдама жасаған.
	2. Аристотель Ежелгі Греция /б.з.д. 384— 322/	В) "Мемлекет" атты еңбегінде мемлекеттік басқарудың аристократиялық түрін шынайы мемлекет ретінде сипаттайды және мемлекеттік құрылыстың бес түрін: аристократия, тимократия, олигархия, демократия және тиранияны атайды. "Заңдар" еңбегінде мемлекеттік құрылыстың екінші жобасын ұсынады.
	3. Платон Ежелгі Грекия /б.з.д. 427— 347/	С) Софистердің идеалистік ілімін сынға алды. Мемлекеттің мені мен адамгершілік — саналық негізін анықтауға әрекеттенді және мемлекетті білімділер ғана басқаруы тиіс деп есептеді.

1	2	3

Дескриптор:

Білім алушы

- Ежелгі Грек философтарын сурет арқылы атайды;
- Ежелгі Грек философтарының көзқарастарын сәйкестендіреді.

ТақырыпЕжелгі Грекия өнері қандай болды?

Оқу мақсаты

5.2.2.3 Ежелгі дүниенің өнеріне сипаттама беру

Бағалау критерийі

Білім алушы

- Ежелгі дүние өнерінесипаттама береді

Ойлау дағдыларының деңгейі

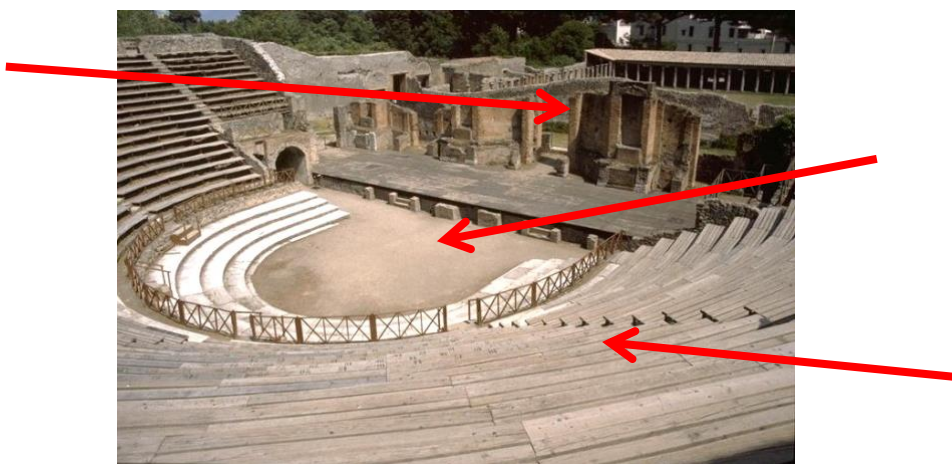
Қолдану

Тапсырма

Төменде берілген суреттен грек театрының бөліктерін көрсетіңіз.

Театр Грекияда б.з.б.V – IV ғ салына бастады. Театр - грек тілінде ойын-сауық орны, көрінісдеген ұғым береді. Оның пайда болуы Дионис құдайдың құрметіне арналған ойын – сауықпен байланысты шыққан.

ТЕАТР	1.көрерменге арналған орын
	2.орхестра – ойын көрсететін алаң
	3. сцене – актерлер киім ауыстыратын жер

Берілген ақпаратты қолданып, сұраққа жауап беріңіз:

Театр қойылымдары күнделікті емес, жылына бірнеше рет қана болатын. Қойылымның негізгі екі түрі болған: трагедия және комедия. Қойылым барысында актерлер арнайы маскалар киетін болған. Әйел ролін ер адамдар ойнаған.

Төменде берілген бетперделер қойылымның қай түріне (жанрға) жатады?

1. _____ 2. _____ 3. _____

Дескриптор:

Білім алушы

- Грекиялық театр бөліктерін дұрыс көрсетеді
- Грекиялық бетперделердің қай жанрға жататындығын анықтайды;

Тақырып Ежелгі Грекияның гимназия, лицей, академиялары
нені үйретті

Оқу мақсаты

5.2.4.2 Ғылымдардың (арифметика, геометрия, астрономия, медицина) пайда болып, дамуына шаруашылық іс-әрекет пен әлеуметтік өзгерістердің ықпалын сипаттау

Бағалау критерийі

Білім алушы

- Шаруашылық түрлерінің ғылымдардың пайда болуына әсерін сипаттайды

Ойлау дағдыларының деңгейі

Қолдану

Тапсырма

Төмендегі кестеге Ежелгі Грек жеріндегі мектепті сипаттап, толтырыңыз.

сұрақтар	Бірінші басқыш	Екінші басқыш	Үшінші басқыш
Балалардың жас шамасы			
Неге үйретті?			

Төмендегі Ежелгі Грек ғұламаларына қай ғылым өкілдеріне жататынын анықтаңыз:

1. Пифагор -.....;
2. Гиппократ -
3. Геродот -
4. Гомер -
5. Эмпедокл -
6. Аристотель -
7. Демокрит -

Дескриптор:

Білім алушы

- Грек мектептерінің әр басқыштарында оқитын балалардың жасын атайды;
- Грек мектептеріндегі балаларға оқытылатын білімдерді жазады;
- Ежелгі Грек ғұламаларының қандай ғылым өкілдері екендігін анықтайды.

Тақырып
нені үйретті

Ежелгі Грекияның гимназия, лицей, академиялары

Оқу мақсаты

5.2.4.1 Ежелгі қоғамның дамуындағы жазудың рөлін сипаттау

Бағалау критерийі

Білім алушы

- Жазудың рөліне сипаттама береді

Ойлау дағдыларының деңгейі

Қолдану

Тапсырма

Суретті қолдана отырып, сұрақтарға жауап беріңіз.

1. Ежелгі грек мектебінде оқушылар қандай жазу құралдарын пайдаланды?

2. Стилус (стиль) құралының екі ұшын қандай мақсатта пайдаланған?

3. Жазудың грек халқы үшін қандай маңыздылығы болды?

Дескриптор:

Білім алушы

- Ежелгі Грекиядағы жазу құралдарын атайды;
- Ежелгі Грекиядағы стилусты қолдану ерекшелігін көрсетеді;
- Ежелгі Грекиядағы жазуының ерекшеліктерін анықтайды.

Тақырып	Ежелгі Грекияның гимназия, лицей, академиялары нені үйретті?
Оқу мақсаты	5.1.2.1 Ежелгі қоғамның әлеуметтік ұйымдасуын сипаттау
Бағалау критерийі	<i>Білім алушы</i> Қоғамының әлеуметтік құрылымына сипаттама береді

Ойлау дағдыларының деңгейі Қолдану

Тапсырма

Мәтінді оқып, төмендегі сұрақтарға жауап беріңіз.

Грек мектептері 3 басқыштан тұрған.

Бірінші басқыш мектеп жасына дейінгі тәрбие (3 - 7 жасар). Бұл кезеңде балаларды адамгершілікке, әдептілікке тәрбиелеген.

Екінші басқыш 7 - 12 жасар балаларға жазу жазуды, оқуды, сызу сызуды, сурет салуды үйреткен.

Үшінші басқыш гимназия деп аталған. Әр түрлі ғылым салалары бойынша білім алып, шешендік өнерге баулыған.

Мектепте көбінесе ауқатты адамдардың балалары ғана оқыған. Мектептерде тек қана ер балалар білім алған. Қыз балаларға арналған мектептер болмаған. Оларды үйде анасы тәрбиелеген.

Балаларды мектепке апарып, қасында көмектесіп, тәрбие берген құлды педагог деп атаған. Ежелгі Грекияда ер адамдардың басым бөлігі сауатты, білімді болған.

1. Грек мектептерінде неліктен тек ауқатты адамдардың балалары оқыған?
2. Грек қоғамына сауатты адамдар неліктен қажет болды?
3. Перикл атты Афиналық стратег бір құлдың аяғын сындырып алғаны туралы естіп: «Тағы бір педагог пайда болды!» дейді. Осы сөзімен Перикл не айтпақшы болды?
4. Қазіргі кезде педагог деп кімді атаймыз?

Дескриптор: *Білім алушы*

- Грек мектептерінде тек ауқаттылардың оқу себебін көрсетеді;
- қоғам үшін сауатты адамдар маңыздылығына атайды;
- Ежелгі Грекиядағы педагогтардың рөліне баға береді;
- Қазіргі кездегі педагогты сипаттайды.

IV тоқсан

Бөлім: Рим империясының гүлденуі

Тақырып Рим ежелгі дүниенің ең қуатты империясына қалай айналды?

Оқу мақсаты

5.3.2.1 Ежелгі заман тарихындағы мемлекетаралық қатынастарды түсіндіру үшін «империя» ұғымын білу және пайдалану

Бағалау критерийі

Білім алушы

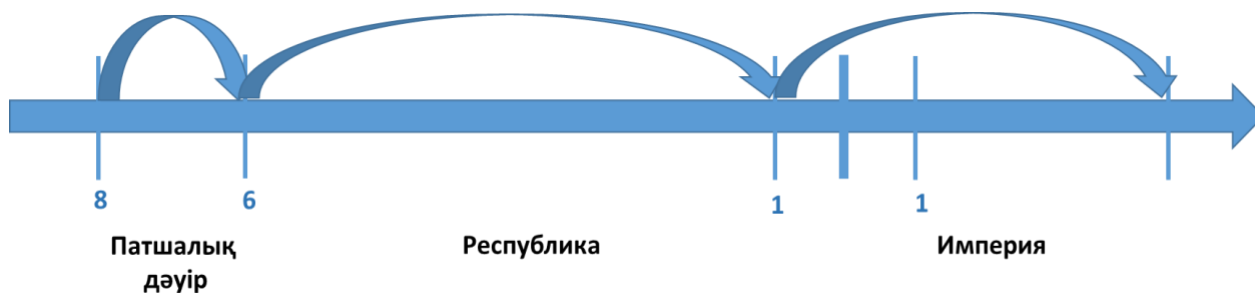
- «Империя» ұғымын пайдаланып, мемлекетаралық қатынастарды түсіндіреді

Ойлау дағдыларының деңгейі

Қолдану

Тапсырма

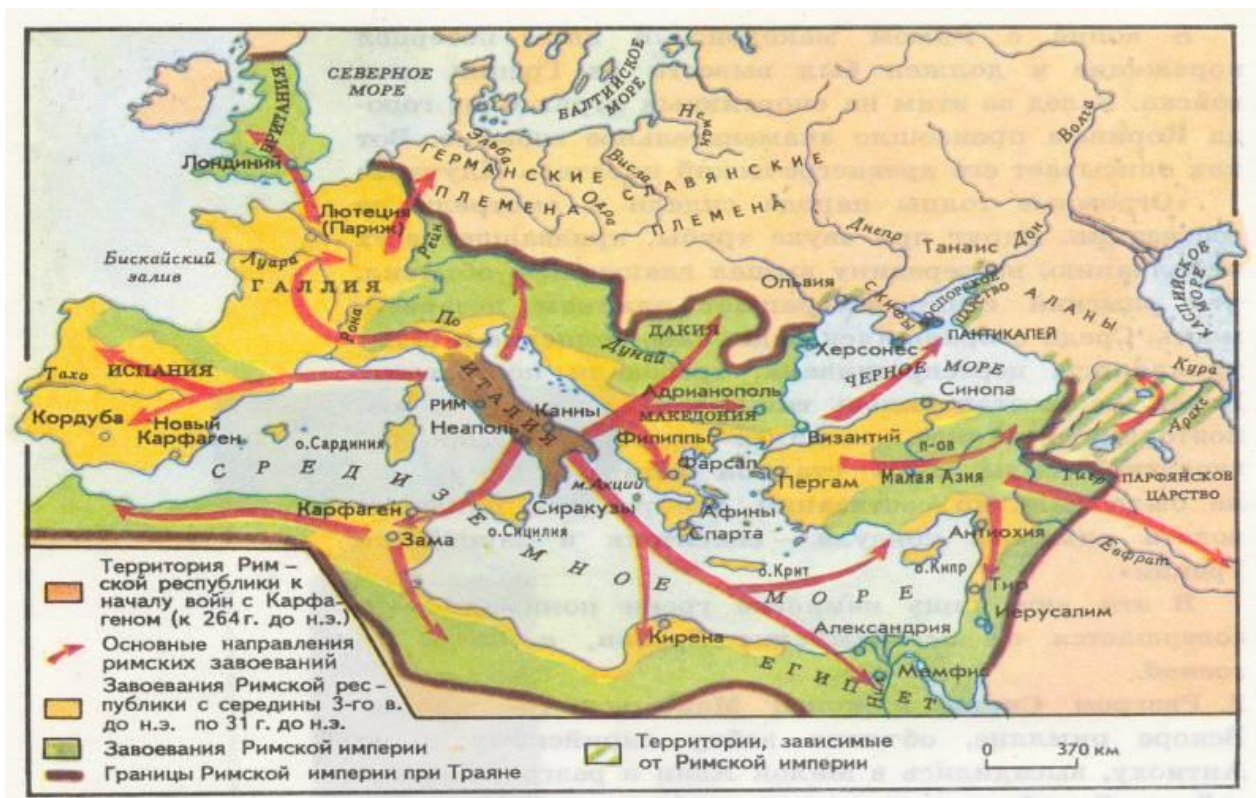
Ежелгі Римнің тарихи кезеңдері

«Биліктің жоғарғы органдары» кестесін толтырыңыз

	Республика	Империя
Биліктің жоғарғы органы		
Атқарушы билік		
Сот билігі		

Берілген картаны қолдана отырып, империя кезінде Рим қандай территорияларға (кемінде үш иелік) ие болғанын анықтаңыз.

1. _____
2. _____
3. _____

Дескриптор: Білім алушы

- Республика және империя тұсындағы жоғарғы басқару органдарын атайды;
- Республика және империя тұсындағы атқарушы билік ерекшеліктерін атайды;
- Республика және империя тұсындағы сот билігі ерекшеліктерін атайды;
- Империя тұсында жаулап алынған территорияларды (кемінде үшеуін) атайды.

Тақырып Рим ежелгі дүниенің ең қуатты империясына қалай айналды?

Оқу мақсаты

5.3.1.1 Ежелгі мемлекеттердің саяси құрылымының ерекшеліктерін анықтау

Бағалау критерийі

Білім алушы

- Ежелгі мемлекеттердің саяси құрылымының ерекшеліктерін анықтайды

Ойлау дағдыларының деңгейі Қолдану

Тапсырма

Рим империясының саяси басқару құрылымы, міндеттеріне қатысты ұғымдарды сәйкестендіріңіз.

1. Принцип ат	А) Бұлар көмекшілер болды.
2. Августар	В) Бұл ұғым шексіз билік деген мағына береді. Оның саясинегізін монархиялық өкіметпен басқарудың жетілдірілген аппараты құрады. Императордың сарайы оның орталығы саналды.
3. Цезарьлар	С) Бұларды әміршілер деп атады. Император мен оның қосалқы әміршілері белгілі бір аумақта өкімет билігін жүргізді.
4. Доминат	Д) Б.з.б II ғасырға дейін сақталды. Бұл жүйе бойынша республикалық басқару ережесі сақталды, бірақ билік бір адамның - императордың қолында шоғырланды. Бұл билік мұрагерлікпен берілді.

Жауап кестесі

1	2	3	4

Дескриптор:

Білім алушы

- принципат саяси басқару жүйесін сәйкестендіреді;
- августардың саяси міндетін сәйкестендіреді;
- цезарьлар міндетін сәйкестендіреді;
- доминат саяси басқару жүйесін сәйкестендіреді.

Тақырып Рим ежелгі дүниенің ең қуатты империясына қалай айналды?

Оқу мақсаты

5.3.2.2 Басқыншылық соғыстар мен империялардың пайда болуы мемлекеттердің шекараларын қалай өзгертерткенін талдау

Бағалау критерийі

Білім алушы

- Шекаралардың өзгеруіне соғыстар мен империялардың әсеріне талдау жасайды

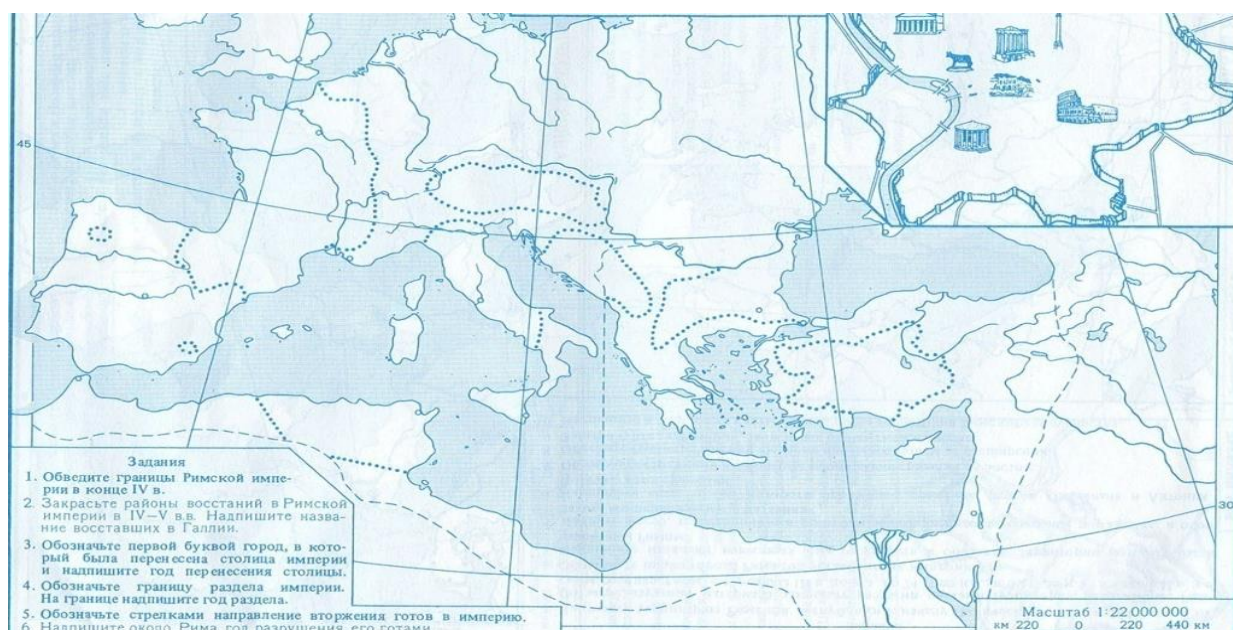
Ойлау дағдыларының деңгейі

Жоғары деңгей дағдылары

Тапсырма

Кескін картада белгілеңіз және Рим империясының ұлғаюының себептерін анықтап, талдау жасаңыз.

- а) Рим жаулап алған мемлекеттер мен аймақтарды кескін картаға көк түспен белгілеңіз;
- в) Рим республикасының жер аумағын сары түспен бояндар (б.з.д. 264 жылға қарай);
- в) Б.з. II ғасыр басындағы Рим империясының қанат жайған шекарасын үзік сызықпен көрсетіңіздер.

Дескриптор:

Білім алушы

- Рим империясы жаулап алған аймақтарды кескін картаға көк түспен белгілейді;
- Б.з.д. 264 жылға дейінгі Рим империясының жер аумағын сары түспен белгілейді;
- б.з. II ғасыр басындағы Рим империясының шекарасын үзік сызықпен белгілейді;
- Рим империясының ұлғаюының себептерін анықтап, талдау жасайды.

ТақырыпЕжелгі римдік қоғамның дамуы мәдениеті арқылы қалай айқындалады?

Оқу мақсаты

5.1.2.1 Ежелгі қоғамның әлеуметтік ұйымдасуын сипаттау

Бағалау критерийі

Білім алушы

- Қоғамының әлеуметтік құрылымына сипаттама береді

Ойлау дағдыларының деңгейі

Қолдану

Тапсырма

Ежелгі Рим қоғамындағы әр топ өкілдерінің суреттері берілген. Төмендегі суретке қарап әр топтың өкілдерін анықтаңыз және олардың немен айналысқанын сипаттаңыз.

Дескриптор:

Білім алушы

- Ежелгі Рим қоғамындағы әр топтың өкілдерін анықтайды;
- Ежелгі Рим қоғамындағы әр топтың өкілдерін қызметін сипаттайды.

Тақырып
арқылы қалай айқындалады?

Ежелгі римдік қоғамның дамуы мәдениеті

Оқу мақсаты

5.2.2.3 Ежелгі дүниенің өнеріне сипаттама беру

Бағалау критерийі

Білім алушы

- Ежелгі дүние өнеріне сипаттама береді

Ойлау дағдыларының деңгейі

Қолдану

Тапсырма

Төмендегі суретті мұқият қарап, жорамал сұрақтарға жауап беріңіз.

Бақылау сұрақтары: Нені көре аламыз?	Талдау сұрақтары: Құрылыс қашан салынған? Оның қандай бөліктері бар?
Проблеманы шешетін сұрақтар: Бұл құрылысты кімдер қолданар еді?	Айрықша сұрақтар: Бұл құрылыс қандай типті? Ол қандай үлгіде салынған?
Қиял-ғажайып сұрақтар: Егер сізді осы жерге шақырса кім болып барар едіңіз?	

Дескриптор:

Білім алушы

- Бақылау сұрақтарына жауап береді;
- Талдау сұрақтарына жауап береді;
- Проблеманы шешетін сұрақтарға жауап береді;
- Айрықша сұрақтарға жауап береді;
- Қиял-ғажайып сұраққа жауап береді.

Спартактың көтерілісі ежелгі Римдегі құлдықты

5.1.2.2 Ежелгі дүниедегі құлдың ерекшеліктерін анықтау

Білім алушы

- Ежелгі Римдегі Спартак көтерілісінің ерекшелігін сипаттайды

Білу және түсіну

Төмендегі мәтінді мұқият оқып, төмендегі сұрақтарға жауап беріңіз.

1. Мәтін мазмұнына байланысты тақырып қойыңыз.
2. Берілген мәтін бойынша ежелгі Римдегі құлдықтың ерекшелігін атаңыз.

Ол Рим әскерін бірнеше ұрыста тас-талқан етіп жеңді. Кейін олардың арасында көтерілістің жоспары туралы келіспеушілік туындады. Бұл Брундизия қаласының маңында өткен шайқастағы жеңіліске әкеліп соқты. Спартак сол шайқаста қаза болды.

2. Берілген мәтінді пайдаланып, уақыт сызығында оқиғаны дұрыс орналастырыңыз:
- Спартак бастаған көтерілістің басталған уақыты белгілеңіз;
 - Спартактың қайтыс болған уақытың көрсетіңіз.

Білім алұшы

- мәтіннің мазмұны бойынша тақырып қояды;
- ежелгі Рим империясындағы құлдықтың ерекшелігін анықтайды;
- Спартак бастаған көтерілістің уақытын көрсетеді;
- Спартактың қайтыс болған уақытын анықтайды.

Тақырып	Спартактың көтерілісі ежелгі Римдегі құлдықты қалай сипаттайды
Оқу мақсаты	5.3.2.3 Ежелгі Римдегі Спартак көтерілісін сипаттау, себептерін анықтау
Бағалау критерийі	<i>Білім алушы</i> Спартак көтерілісі арқылы Римдегі құлдықты сипаттайды
Ойлау дағдыларының деңгейі	Қолдану

Тапсырма

Төменде берілген сурет бойынша жорамал сұрақтарға сипаттама беріңіз:

Бақылау сұрақтары: Суреттен нені көре аламыз?	Талдау сұрақтары: Көтеріліс қай уақытты қамтиды? Көтеріліс қай жерде болды? Оны кім басқарды? Оған кімдер қатысты?
Проблеманы шешетін сұрақтар: Бұл көтеріліс кімдер үшін маңызды болды? Неліктен?	Айрықша сұрақтар: Көтерілістің шығу себебі неде?
Қиял-ғажайып сұрақтар: Егер сізді гладиатор болсаңыз не істер едіңіз?	

Дескриптор: *Білім алушы*

- Бақылау сұрақтарына жауап береді;
- Талдау сұрақтарына жауап береді;
- Проблеманы шешетін сұрақтарға жауап береді;
- Айрықша сұрақтарға жауап береді;
- Қиял-ғажайып сұраққа жауап береді.

Бөлім:Дәуірлер тоғысындағы Рим

Тақырып I-III ғасырларда Рим империясы қалай дамыды?

Оқу мақсаты 5.2.1.1 Негізгі діни ұғымдарды (Құдай, ғибадатхана, абыз, қасиетті жазбалар, пұт) түсіндіру

Бағалау критерийі *Білім алушы*

- Діни ұғымдарға түсіндірме береді

Ойлау дағдыларының деңгейі Білу және түсіну

Тапсырма

Кестені толтырыңыз.

Діни ұғымдар	Түсіндірме
Құдай	
Ғибадатхана	
Абыз	
Қасиетті жазбалар	
Пұт	

Дескриптор: *Білім алушы*

- құдай ұғымын түсіндіреді;
- ғибадатхана ұғымын түсіндіреді;
- абыз ұғымын түсіндіреді;
- қасиетті жазбалар ұғымын түсіндіреді;
- пұт ұғымын түсіндіреді.

Тақырып IV – V ғасырларда Рим империясы қалай өзгерді?

Оқу мақсаты 5.2.1.3 Ежелгі қоғамның дамуына діндердің ықпалын сипаттау

Бағалау критерийі *Білім алушы*

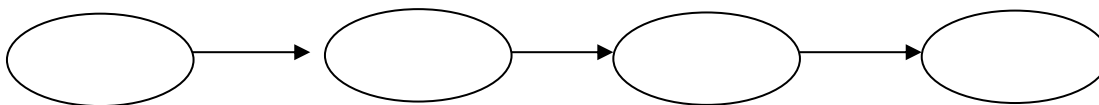
- Діннің қоғам дамуына әсерін көрсетеді

Ойлау дағдыларының деңгейі Қолдану

Тапсырма

Оқиғаның дұрыс реттілігін мерзімі бойынша көрсетіңіз.

- Христосқа сиынатын әр түрлі қауымдар мен ұйымдар пайда болды. Олардың діни түсініктері мен уағыздары бір-бірінен ерекшеленді;
- Адам бейнесіндегі құдай туралы аңыз пайда болып, оны Иса (Иисус Христос) деп атады;
- Христиан шіркеуі императорға бағынышты, өте бай және қуатты ұйымға айналды. Рим империясында христиан дінінен басқа діннің бәріне тыйым салынды;
- Константин христиандарға бас қосып, жиналуға және ғибадатхана салуға рұқсат берді. Ол шіркеу қызметін де нығайтты.

Дескриптор: *Білім алушы*

- оқиғаның дұрыс реттілігін орналастырады.

Тақырып Ежелгі дүниенің мәдени мұрасы қандай

Оқу мақсаты 5.2.2.3 Ежелгі дүниенің өнеріне сипаттама беру

Бағалау критерийі *Білім алушы*

- Ежелгі дүние өнеріне сипаттама береді

Ойлау дағдыларының деңгейі Қолдану

Тапсырма

Төменде берілген ежелгі дүние өнерлері мен ғылымдардың ашқан жаңалықтарына сипаттама беріңіздер.

Ежелгі жазуларды атаңыздар

Гиппократ -

Архимед -

Ежелгі сағаттың пайда болуы -

Вавилон мұнарасы -

Дескриптор: *Білім алушы*

- ежелгі жазуларды сипаттайды;
- ежелгі жазулардың пайда болған жерлерін біледі;
- Гиппократтың ғылым саласына қосқан үлесін атайды;
- Архимедтің ғылым саласындағы жаңалығын атайды;
- ежелгі сағаттардың пайда болған жерлерін атайды;
- Вавилон мұнарасының не үшін салынғанын атайды.

Тақырып Ежелгі дүниенің мәдени мұрасы қандай

Оқу мақсаты

5.2.4.2 Ғылымдардың (арифметика, геометрия, астрономия, медицина) пайда болып, дамуына шаруашылық іс-әрекет пен әлеуметтік өзгерістердің ықпалын сипаттау

Бағалау критерийі

Білім алушы

- Шаруашылық түрлерінің ғылымдардың пайда болуына әсерін сипаттайды

Ойлау дағдыларының деңгейі

Қолдану

Тапсырма

Төменде берілген ғылым салаларының қоғамға, шаруашылық түрлеріне тигізген әсерін сипаттаныз.

Сұрақтар	Арифметика	Геометрия	Астрономия	Медицина
Шаруашылық іс-әрекет қалай ықпал етті?				
Әлеуметтік өзгерістер қалай ықпал етті?				

Дескриптор:

Білім алушы

- Арифметика ғылымының шаруашылыққа және қоғамға әкелген ықпалын атайды;
- Геометрия ғылымының шаруашылыққа және қоғамға әкелген ықпалын атайды;
- Астрономия ғылымының шаруашылыққа және қоғамға әкелген ықпалын атайды;
- Медицина ғылымының шаруашылыққа және қоғамға әкелген ықпалын атайды.